

SLOVENSKI DELAVEC

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: Ljubljana, Čopova 1 Del. zbornica — Tel. št.: 35-29 — Pošt. čepkovni račun št. 17.548 — NAROČNINA: Za člane ZZD 2 din mesečno, za druge naročnike 3 din mesečno. LIST IZHAJA V SAKO SOBOTO

LETO III.

LJUBLJANA, SOBOTA, 22. JULIJA 1939.

ŠTEV. 30.

Mi smo v zlati sredi

Delavstvo stoji tik pred volilno borbo za obratne zaupnike. Stari strokovni pokreti bodo napeli vse sile, da se obdrže na površju. Porabili bodo vsa sredstva, pošena in nepošena.

Že sedaj začnajo. Lažejo, intrigujejo, natolcujejo, psujejo, grozijo. Postavljajo se v pozo branilcev svobode, upijejo o demokraciji, o dosledni delavski borbenosti, o našem izdajstvu. Zmerjajo nas s fašisti.

O tem zadnjem je prav, da spregovorimo nekaj jasnih besedi. Ali smo, ali nismo fašisti? Odkrito odgovorjeno: Smo in nismo. Smo v kolikor pomeni fašizem smisel za red in disciplino. Smo v kolikor poudarja urejenost družbe, v kolikor pobija zgrešeno sedanjo kapitalistično miselnost in njene revne stanove zaslužnjoči sistem. Smo, če je v tem poudarek na pridnosti, delavnosti in vztrajnosti. Smo, ker rušimo birokratizem. Smo, ko brezkompromisno zavračamo boljševizem in vsak marksizem. Smo, ker v življenju uvajamo ljubezen za delo, smisel za pošteno tekmo, čut za osebno čast in odgovornost, zavest dolžnosti poedinca do celote in obratno. Smo, ker oznanjujemo potrebo avtoritete. Smo, ker priznavamo Boga in njegovo postavo, kateri se nihče ustavlja ne sme, tudi mi sami ne.

Toda to zadnje ne velja. Prav zato nismo fašisti, ker je v tej naši odvisnosti od zadnje, končne avtoritete, od Boga, lomimo nasilje, teror, nebrzdanost, ki je lastna brezbožstvu, pa naj se to pojavlja v kapitalizmu, v boljševizmu ali v fašizmu. V fašističnih pokretnih namreč končno vedno odločuje volja človeka, v našem gibanju je človek tudi na najbolj važnem mestu le upravitelj z veliko odgovornostjo. Ničesar ne sme sam, ničesar ne sme nalagati drugim, kar bi se s to odgovornostjo ne skladalo.

Naš pokret tako ne prinaša nadvlade človeka nad človekom, ne lomi tilnikov in ne krivi hrbtenice na ljubo človeški gospodovalnosti. Mi tako gospodovalnost brez pridržka zavračamo. Borimo se proti taki tiraniji, proti taki gospodovalnosti, proti fizičnemu in duhovnemu zaslužnjenju človeka po človeku.

Mi tako nismo fašisti, ker smo v obsegu svojega programa in svojega delovanja v službi človeške in narodne ter stanovske družinske povezanosti. V njej vlada red, pravica in ljubezen. V njej vladajo večni božji zakoni.

Po svojem programu in delu smo mi tako zlata sredina. Na enem koncu je liberalizem s kapitalistično in boljševiško navlako in nasiljem. To je eno zlo — Na drugem koncu je — iz površnega odpora proti temu zlu — vstal fašizem. To je drugo zlo. Zato fašizem tako, ker ni šel na globoko, ker družbe ne zdravi pri koreninah, ker pri površni presoji stvari posnema duha vsega onega, proti čemer se bori. V zlati sredini smo mi. Mi smo zavrgli duha materializma, se poslovali od razkrajajočega liberalizma, demokracije, besedičenj in varanj, obrnili hrbet in svoj pokret naslonili preko človeka na božje temelje in božjo avtoriteto. Zlo je treba pri korenini izpodrezati. To delamo mi. Naj zato kričanje nasprotnikov nikogar ne zmoti. Bolna preteklost se v njej bori s prihajajočim zdravjem. Mi smo v zlati sredi, v njej je naša znaga.

Ne pozabi, da bo kongres Kristusua Kralja že konec julija. — Le žrtve bodo kongresu pomogle do uspeha!

Marksiistične pokrete treba razpustiti

V zadnji številki našega lista smo v uvodniku podčrtali, da je treba marksistične strokovne pokrete čim preje razpustiti, njihov kvaren razdiralen upliv onemogočiti.

Mi smo to zapisali, ker smatramo, da je marksizem v svojem bistvu, v svojem najglobljem jedru gnil. Vse, kar iz tega jedra zraste, je otrovano. Malopridno drevo rodi malopriden sad.

Marksiizem gradi na laži, da ni Boga, da ni večne pravice, da je vse samo umazana snov, materija in borba zanj. V to borbo je vrgel človeka zoper človeka, stan zoper stan. Sejal je povsod sovraštvo in žel povsod sama opustošenja, obubožanja srca in obubožanja duš. Sreča, ki jo je obljubljal, se je v njihovih rokah prelevila v spaček.

Danes je spoznanje o tem že tako splošno, da se mu po pameti več ustavlja ni možno. Rzsoden, trezen člo-

vek zato obrača marksizmu hrbet. Ne mara ga več. Ne samo izobraženec, tudi delavski stan to vsak dan bolj uvideva in nekdanji marksistični malik ima vedno manj častilcev.

Iz delavskih vrst prihajajo zato čim dalje pogosteje pismene in ustmene zahteve, da se marksistične strokovne pokrete enostavno razpusti. Znak globokih razočaranj delavskih množic nad marksizmom je to. Odpor zdravega življenja zoper kačjo pretkanost, zvičajnost in namerno zavajanje odseva iz njega. Mi se tej zahtevi brez pridržkov pridružujemo. Čim prej bo konec golemu taktiziranju in nepotrebnim ozirom do marksizma vseh vrst, tem preje bo omogočeno resno delo za delavski stan in za družbo sploh.

Vemo: Zopet bodo kričali o fašizmu in svobodi, zopet bodo nas slikali delavstvu kot nekakšen bav-bav. Vse mogoče laži bodo spletli skupaj, da bi

nas pred delavstvom umazali in onemogočili. Nas to ne moti. Mi gremo svojo jasno načrtano pot naprej.

Ravno radi svobode vernega delavskega stanu našega naroda se mi pridružujemo gorenji zdravi zahtevi. Konec mora končno biti tistemu uvoženemu židovskemu duhovnemu in dejanskemu terorju, ki ga je nad našim delavstvom povsod, kjer je le mogel, izvrševal marksizem po svojih priganjačih. Delavski stan se hoče in se mora otresti marksističnega suženjstva. Tu nas ne sme motiti nobeno umetno narejeno kričanje in psovanje. Tudi oglušujoči zvok lepih krilatic nas premotiti ne sme, da ne bi poslušali svoje pameti. Pamet pa nam pravi: Marksizem je strup za poedince, za stan in za narod. V jedru je treba to zastrupljenje preprečiti, marksistične pokrete je treba razpustiti.

Marksiisti jokajo!

V zadnji številki našega lista smo prinesli vest o sporazumu med Jug. delavsko zvezo (Jugorasom) in Hrvatsko delavsko zvezo (HRS-om). Svoje veselje smo izrazili ob tej vesti, čeprav smo za trdno že itak pričakovali, da bo HRS z marksizmom popolnoma prelomil in se naslonil v borbi za delavske interese na naša delavska narodna gibanja ZZD — Jugoras. Mi vemo, da pomeni ta korak HRS vsemu našemu — boljševizmu smrtni udarec. Marksiisti to tudi vedo in zato jokajo. Kako ne bi jokali, ko »Hrvatski dnevnik« od 13. t. m. piše takole:

»Tudi delavcem na hrvaški celini ne cveto rožice. Na eni strani stoje v boju z vsakovrstnimi kapitalističnimi izkoriščevalci, a na drugi strani morejo prenašati sabotažo vsakovrstnih mednarodnih marksistov. Hrvaški delavci so hitro spoznali, da tudi za nje ni socialne pravice, dokler ne pride do narodne svobode. Zato so hrvaški delavci začeli najprvo s tem, da iztrebijo oni mednarodni marksistični plevel, ki so ga po naši hrvaški domovini pričeli saditi inozemci in tuji, da bi hrvaško delavstvo najprej odvojili od hrvaškega naroda, potem pa ga povedli kot svojo pomožno četo tudi proti samemu hrvaškemu narodu, ki se bori za svojo narodno svobodo. Pri tem so hrvaški delavci spoznali vlogo marksističnih organizacij in njihovih voditeljev, ker se je ob vsaki priliki pokazalo, da so to stalni pomagači in najvernejše sluge protihrvaških režimov. To šolo so plačali — hrvaški delavci z mnogimi žulji in mnogo znoja, dokler so delali, a še bolj plačajo to danes z bedo in

gladom, ker za tisoče njih v domovini ni dela. Že leta in leta zahteva HRS (Hrvatski radnički savez), da se izvrše volitve v delavskih ustanovah, toda marksistični voditelji niso hoteli zapustiti zasedenih mest v delavskih zbornicah, koder so jih milostljivo puščali vsi dosedanji protinarodni režimi, dočim jim je hrvaško delavstvo že itak obrnilo hrbet. Organizirani hrvaški delavci se ne bodo umaknili pred nobenimi poizkusi marksistov ali njihovih pomagačev. Nadaljevali bodo boj skupno z vsem hrvaškim narodom, da bo idejni likvidaciji tujega in neprijateljskega marksizma sledila skoro tudi realna likvidacija.«

»Delavska politika« ta članek ponatiskuje. potem se pa v krčih zviija in daje HRS-u in hrvaškemu narodnemu vodstvu — nesmiselne nauke. Zanimiva v dolgovoznem zavijanju in jadikovanju pa sta sledeča odstavka:

1. »Hrvatski dnevnik« napoveduje boj marksistom do iztrebljenja. V tem se niti najmanj ne razlikuje od njemu sorodnih glasil. Tu je torej sporazum že dosežen. Toda kdo bi ne vedel, kje ima ta ideja svoj koren! Tragično za hrvaško gibanje, ki hoče biti demokratično, je, da doslovno kopira ideologijo fašizma, torej ideologijo, ki je — hrvaškemu narodu tako zelo tuja in njegovim življenskim interesom naravnost nasprotna in da to dela, ko se v isti sapi bori proti vsemu, kar ni pristno hrvaško.«

2. »Delavstvo stori prav, ako se nad tem zamisli in obenem tudi zaveda, kaj ima pričakovati od rešitve hrvaškega vprašanja.«

Mi pa pravimo: Marksizem stori prav, ako se nad tem zamisli in obenem tudi zaveda, kaj ima pričakovati od rešitve hrvaškega vprašanja, pa bo jokal še bolj.

Strokovna zveza viničarjev Zveze združenih delavcev

priredi

v nedeljo, dne 30. julija 1939 v KAPELI (Slatina Radenci) VINIČARSKO-DELAVSKI TABOR

SPORED:

Ob 7. uri zjutraj zbiranje udeležencev v Radencih, ob 7/8. uri odhod z godbo na čelu v Kapelo,

ob 8. uri sprejem v Kapeli, ob 9. uri sv. maša s cerkvenim govorom. Pri sv. maši ljudsko petje s spremljanjem godbe. Po sv. maši zborovanje pred cerkvijo.

Govorijo: g. minister Snaj Franc in drugi govorniki delavskih organizacij in ustanov iz Ljubljane, Moribora in Ljutomera.

Po zborovanju izlet v zdravilišče Radenci in ogled gradbe mosta čez Muro.

Popoldne prijateljska zabava z bogatim srečolovom pri g. Lukovnjak v Kapeli.

Pri celodnevni prireditvi sodeluje viničarska godba »Slavček« iz Sv. Miklavža pri Oormožu.

Tovariši viničarji, viničarke, poljedelski in drugi delavci, prosvetne organizacije, prav vsi prijazno vabljeni, da se v čim večjem številu odzovete vabilu na našo prireditev, ki bo v Kapeli na tem z vinsko trto obrastlem hribu, eni najlepših razglednih točk Slovensko-Radgonskih gor.

Taborsko zborovanje naj utrdi našo stanovsko delavsko in narodno zavednost, nam naj da novih smernic za čim uspešnejše nadaljno delovanje v našem delavskem in splošno narodnem pokretu.

Vabi

Strokovna zveza viničarjev ZZD v Ljutomeru

Uredba viničarskega reda podpisana

Dne 13. t. m. je g. ban dr. Marko Natlačen podpisal novo uredbo viničarskega reda, ki je bila sprejeta na zadnjem zasedanju banskega sveta.

Uredba predvideva v glavnem uved-

bo 1.) obvezne kvalifikacije za viničarje 2.) obvezne minimalne mezde, 3.) gotovo službeno stališče viničarjev za pet let, 4.) ustanovitev fonda za viničarje.

Svet v frontah

ITALIJA - ŠPANJA

Italijanski zunanji minister grof Ciano je na obisku v Španiji. Časopisje je napovedalo, da bodo pri tej priložnosti podpisane različne pogodbe, kakor kulturne, gospodarske, politične in celo vojaške. Izkazalo se je, da vse to ni res. Italija in Španija sta prijateljski državi in bosta na gospodarskem in kulturnem področju brez dvoma letos združeni, toda po dve in pol letni državljanski vojni Španija, ki potrebuje miru in denarnih sredstev, da si spet opomore, nikakor nima želje, da bi se s komur koli vezala politično in vojaško in tako v trenju med obema taborama zavzela stališče, ki bi jo moglo spet strmoglaviti v vojno, ki bi bila za njo pogubna. Kot nevtralna država pa bo Španija postala važno mirovno področje v zapadnem delu Sredozemskega morja in morda celo tista osrednja točka, okrog katere se bodo enkrat zbrale vse nasprotujoče si sredozemske države, da sklenejo tolikanj važno in že dolgo pričakovano sredozemsko pogodbo miru in prijateljske sosesčine.

ANGLIJA - FRANCIJA - RUSIJA

Pogajanja med Anglijo, Francijo in Sovjetsko Rusijo so običajna in zvezne pogodbe, kot so jo pred tremi meseci zasnovali, ne bo. Sovjetska Rusija je s svojim zavlačenjem pokazala, da ji do kakšne vojaške zveze z Anglijo ni, razen do takšne, s katero bi bila Anglija prisiljena, da Sovjetski Rusiji pomaga proti vsem nasprotnikom, posebno pa, da ji pomaga, da zasede baltiške države. Anglija pa je pokazala, da se ne mara preveč vezati s Sovjetsko Rusijo, razen, ako bi se ji posrečilo, da jo pridobi, da bi namesto nje prevzela obrambo poljske in romunske neodvisnosti. Ker na ta način ne moreta priti skupaj — in to navzlic velikemu in poštvalnemu trudu Francije — se bodo Anglija, Francija in Rusija zadovoljile z bolj medlo trozvezo, v kateri bodo druga drugi obljubile pomoč samo v primeru neposrednega napada na nje, ne bodo pa skupno jamčile za nobeno drugo državo.

ANGLIJA - FRANCIJA

Anglija in Francija sta na zelo udaren način prikazali dejstvo vojaškega sodelovanja. Tako je v Parizu na dan državnega praznika, dne 14. julija, korakalo v vojaškem mimohodu 30.000 vojakov vseh vrst orožja in iz vsega francoskega imperija. Parade se je udeležila tudi angleška vojska. Vojaška manifestacija je napravila močan vtis na svet ter je svoj namen, da namreč prikaže složni nastop Francije in Anglije, tudi dosegla.

Drugi dogodek te vrste je bil polet 150 angleških bombnikov v južno Francijo in nazaj v Anglijo. Angleško letalstvo se je s tem svetu predstavilo, a je hotelo tudi dokazati, da je prvovrstno in da angleški bombniki v potrebi lahko letijo 1.500 km daleč in nazaj.

ZA OBOROŽEVANJE MALIH DRŽAV

Veliko pozornost so vzbudila ogromna posojila, ki jih je angleška vlada namenila v korist svojim zaveznikom na evropskem vzhodu. Razširile so se novice, da bo Anglija v ta namen žrtvovala kar 150 milijard dinarjev, toda zaenkrat je znana samo vsota do 40 milijard, ki je namenjena Poljski, Romuniji, Grčiji in Turčiji ter morda še kakšni drugi državi, ki bi hotela vstopiti v angleško mirovno fronto.

KONEC ČEŠKOSLOVAŠKE VOJSKE

Nemški protektor Neurath je podpisal uredbo, ki določa roke, v katerih je treba likvidirati razne oddelke poveljstva bivše češkoslovaške samostojne vojske. Vodstvo motoriziranih čeških divizij bo prenehalo obstojati konec julija. Vrhovno poveljstvo in generalni štab češke vojske pa konec septembra. Ministrstvo za državno obrambo pa konec decembra letos.

Ministrstvo za državno obrambo objavlja zapoved, da je od 1. avgusta dalje prepovedano nositi bivše češkoslovaške uniforme.

NA DALJNEM VZHODU

Na Daljnem vzhodu se iz kitajsko-japonskega bojišča razvijata počasi dve novi, namreč japonsko-angleško in japonsko-sovjetsko bojišče. Medtem ko je prva bojna fronta med Japonci in Kitajci dokaj mirna in Japonci očitno nikamor naprej ne morejo, je japonska borbenost proti Angliji v naraščanju. Diplomatična borbenost zaenkrat. V Tokiu so se začela pogajanja med angleškimi in japonskimi diplomati, da bi se uredili vsi spori. Pogajanja bodo trda, ker sta oba protivnika trmasta. Krvava pa je fronta na mandžurski meji, kjer se Japonci in sovjeti prepejo že dva polna meseca in so izgube na obeh straneh precejšnje. A tudi tukaj se prepir ne bo razvil v kaj hujšega, ker niti sovjeti niti Japonci ne smatrajo, da je čas za spopad že dozorel.

Zanimiv zapisnik

V podjetju Božič Anton, tvornica volnenih in bombažnih izdelkov Kranj-Primskovo se je zglasil naš odposlanec radi volitev obratnih zaupnikov.

Podjetje je odposlanca vjudno sprejelo, se z njim razgovarjalo. Zatrjevalo je, da razume delavske težnje, da mu je volitev zaupnikov simpatična. Naj le ZZD sestavi svojo kandidatno listo. On nima nič proti. On bo še s svoje strani zbral svojih 44 delavcev in se z njimi o tem sam pogovoril. Podjetnik je bil previden. Ni rekel, kakor nekdo drugi, ki je zadirčno izjavil: »Jaz zaupnikov ne rabim!« Tudi ni storil, kakor tretji, ki si vsako leto sam izbere zaupnike, delavstvo pa prisili, da jih potem voli. Kdor namreč bi bil proti, frči iz tovarne. Tudi tako ni napravil, kakor tisti podjetnik na Štajerskem, ki sicer ni mogel delavstvu zabraniti volitev, pa je po volitvah izjavil, da teh in teh zaupnikov ne prizna, da jih ne mara, da se bo na bansko upravo pritožil itd. Ne tako. Božič Anton je napravil to drugače. On je rekel, da bo delavce skupaj zbral, ker je tako zelo tudi sam za izvedbo vseh zakonov, ki ščitijo delavstvo in torej pozdravlja misel, da bi bili v njegovi tovarni pravi organizirani obratni zaupniki.

Kako je bilo s tistim zborom, mi ne vemo; ne kje, ne kdaj, ne kako se je vršil. Ne vemo če je sploh bil. Dne 5. t. m. pa je naš zastopnik dobil sle-

deče pismo s podpisami delavcev in firmo podjetja:

ZAPISNIK.

Ker je delavstvo tovarne Anton Božič izrazilo željo, da se delavski zaupniki v tovarni ne volijo, se je v ti zadevi dne 4. VII. 1939 ob 13. vršilo tajno glasovanje. Rezultat tega tajnega glasovanja je sledeč: Število vsega delavstva je v tovarni 44. Izmed 41 prisotnih delavcev je glasovalo 33, da se delavski zaupniki ne volijo, 6 glasovnic je bilo praznih ter 2 glasovnici za, da se delavski zaupniki volijo.

Glasov je torej 75% proti volitvam delavskih zaupnikov.

Za delavstvo: Zupan Josip I. r.

Kmet Ana I. r., Rehberger Franc I. r.

Sedaj nastane vprašanje, zakaj se je delavstvo »odpovedalo« samo od sebe zakoniti zaščiti po svojih obratnih zaupnikih. Zakaj ne mara da bi ga zaščiten zaupnik branil v njegovih pravicah. Zakaj se odpoveduje volitvam? Zakaj in pod kakšnimi vplivi so za »delavstvo« gornji slavni »Zapisnik« podpisali delavci: Kmet Ana, Rehberger Franc, Zupan Josip.

Mi poznamo tako »svobodne odločitve« delavstva. Mi vemo da delavstvu vse dosedanje »svobodne strokovne organizacije takih »svobodnih odločitev« niso mogle zabraniti. Izjavljamo pa na tem mestu da bo ZZD-Jugoras tako v podjetju Božič kakor

tudi povsod drugod konec napravila »svobodnim delavskim« odločitvam v ušesih in narekovajih in stanu izvojevala zakonite pravice. Če ne danes, jutri, če ne letos, drugo leto bomo to dosegli.

Citirani zapisnik spada v dobo za najmanj dvajset let nazaj in je z ozirom na novo socialno zakonodajo potrebno, da Inspekcija dela pri banki upravi natančno preišče »svobodo« v podjetju Božič Antona v Primskovem pri Kranju. Mi smo slavni zapisnik tudi tja poslali.

Akcija Delavske zbornice za kamnolomske delavce

Vsled pritožbe delavstva, da ne dosežejo v kamnolomih v okolici Poljčan niti z banovo odredbo predpisanih minimalnih mezd in da se tudi ostala socialna zakonodaja ne izvaja, je DZ izvršila potrebne ugotovitve in intervencije na licu mesta.

Ob tej priliki je ugotovila Delavska zbornica, da zaslužijo delavci pri 10 do 11 urnem delu dnevno po Din 18.— do 20.— in se izgovarjajo podjetniki, da ne morejo plačevati višjih mezd, ker plačujejo cestni odbori gramoz po izredno nizkih cenah (Din 21.— do 26.— za m³).

V svrhu preprečitve izigravanja osnovnih delavskih pravic - v prvi vrsti onih, ki izvirajo iz določb odredbe o minimalnih mezdah in kolektivne pogodbe za stavbinsko delavstvo — je DZ stavila banki upravi predlog, da bi dopolnila svoj prestop pri oddaji del in dobav še s sledečo določbo:

»Prezemnik dela odnosno dobave se mora ob prevzemu pismeno zavezati, da bo izplačeval delavstvu, ki bo zaposleno pri dotičnih delih najmanj minimalno mezdo po banovi odredbi o minimalnih mezdah. To mezdo naj označi kr. banska uprava, občina odnosno cestni odbor v razpisu, da bodo ponudniki to mezdo že vkalkulirali pri sestavi svojih ponudb in se ne bodo mogli kasneje izgovarjati, da so šli preniko vsled nepoznanja tozadevnih zakonitih določil.

Pri delih pa, ki spadajo v območje kolektivne pogodbe za stavbinsko delavstvo, ki je bila z banovo odredbo razširjena na vsa stavbinska podjetja, naj se postopa enako s to spremembo, da so za ta dela obvezne kot minimalne mezde one mezde, ki jih navaja cit. kolektivna pogodba.«

Gospodarstvo „svobodnih“ v Delav. zbornici

Velik hrup in alarm so zagnali naši marksisti in z njimi pobrateni beli in plavi socialisti, ko so zgubili komando v ljubljanski Delavski zbornici. Kričali so o diktatu od zgoraj, o terorju, o ukradenih pravicah delavskemu stanu. Preje deset let niso tako govorili o Delavski zbornici kakor sedaj zadnja 2 meseca. Preje so le molčali in »pridno« delali. Kako so delali, smo zadnjič pokazali na par zgledih. O tem govorijo nalivna peresa za 600, 750.— din, delegacija za 40.000.— din in podpore za križen pretep strokovnih organizacij ali cepljenje delavskih vrst.

Te podpore so si v času od 1. 8. 1931 do 31. 12. 1938. razdelili sledeče:

1. Strokovni komisiji . . .	332.384,75 din
2. Jugosl. strok. zvezi . . .	210.678,50 »
3. Narodni strok. zvezi . . .	231.358.— »
4. Zvezi privat. namešč. . .	36.243.— »
5. Krekovi družini . . .	51.000.— »
6. Svobodi	136.499.— »

skupaj . . . . . 998.163,25 din za socializem.

7. Dali so drobtino končno še naši ZZD: 16.338.— din, naši nameščenski organizaciji pa nič. Tako so tehtali pravico socialistični bratci v toplem objemu za zeleno mizo D. Z. Pri tem so smatrali pravega slovenskega vernega delavca za duhovno manj vrednega in so mu umetno vcepjali svojega, to se pravi, tujega duha, da bi ga poneumili. O pravem življenju pri D. Z. mu niso poročali, o gospodarstvu pri njej so vedeli samo njihovi izvoljeni.

Sedaj, ko vse te stvari tako glasno govorijo, sedaj razumemo, zakaj so ob izgubi D. Z. tako kričali.

Pri vsem tem pa si v polemiki s »Slovencem« upa »Delavska politika« zapisati, da so »svobodne« strokovne organizacije tiste, ki se vzdržujejo z lastnimi sredstvi. Iz sebe se brijejo norca. Živeli so naši strokovni pokreti naračun D. Z. in torej po pisanju »Del. politike« niso svobodni, o čemer se toliko širokoustijo. Navedene številke jih postavljajo na laž.

Posvet monopolskega delavstva

V osrednjem tajništvu Delavskih zbornic se je vršila preteklo soboto konferenca monopolskega delavstva iz vse države. Konferenco je vodil Zarja Popović, tajnik osrednjega tajništva. Vse Delavske zbornice so na konferenco poslale svoje delegate. Ljubljansko DZ je zastopal referent tov. Preželj Ernest tobačna delavca Ernest Vrhovec in Maks Hvale. K uvodnemu govoru je predsedujoči Popović med drugim poudaril, da državna podjetja spadajo v vrsto najvažnejših gospodarskih in socialnih činiteljev. Anketa ima nalogo, da da svoje pripombe in spremembe k vsem pravilnikom, ki urejajo službene odnose monopolskega delavstva, tako k pravilniku o plači, o pokojninah, o podpornem skladu ter o delavskih kuhinjah itd. v vseh monopolskih ustanovah. Tajnik belgrajske DZ Mitič je podal daljši strokovni referat o delavskih razmerah v tobačnih tovarnah. Nato pa je referent ljubljanske DZ France Preželj podal mnenje in stališče ljubljanskega tobačnega delavstva, ki je bilo soglasno sprejeto na sestanku v Ljubljani. Konferenca je nato svoje delo prekinila ter so bile za pretres posameznih pravilnikov določene komisije.

V prvo komisijo za predelavo pravilnikov o delu in plačah v monopolskih ustanovah je bil določen iz Ljubljane tov. Hvale Maks. V drugo komisijo za predelavo pokojninskega fonda je bil določen tov. Vrhovec Ernest in v tretjo za predejavno postopka v delavskih

kuhinhah referent Delavske zbornice tov. Preželj Franc.

Te tri komisije so delale v soboto od 15 do 20.30 ure dokler niso izgotovile pravico vseh pravilnikov.

Drugi dan v nedeljo se je anketa nadaljevala ob 9. uri dopoldne do 15. ure popoldne. Kljub temu, da so v začetku nekateri delegati nam nasprotne smeri

iz Zagrebške in Sarajevske delavske zbornice nasprotovali, smo jih s svojimi konkretnimi predlogi za dobrobit monopolskega delavstva prepričali tako, da so bili na koncu vsi predlogi soglasno sprejeti. Od strani monopolske uprave nam je bilo zagotovljeno, da bo naše predloge upoštevala in jih vnesla v nove pravilnike.

Važno za sezonske delavce:

Akcija za spremembo uredbe o preskrbovanju brezposelnih

Po inicijativi Jugoslovanske delavske zveze-Jugorasa in ZZD je g. minister za socialno politiko uvedel postopek za spremembo in izpolnitev uredbe o preskrbovanju brezposelnih delavcev. Vse Delavske zbornice, kakor tudi centralno tajništvo Delavskih zbornic so dostavile na merodajna mesta svoje tozadevne pismene predloge.

Odbor centralnega tajništva DZ je na svoji zadnji seji razmotrival to vprašanje in izvršil končno redakcijo sprememb in dopolnitev uredbe ter svoje predloge pismeno dostavil predsedniku kr. vlade g. Dragiši Cvetkoviču, ministru za soc. politiko g. Milivoju Rajakoviču in Osrednji upravi za posredovanje dela.

Predlog za spremembo in spopolnitev Uredbe je osnovan na načelu popol-

ne samouprave ustanov za posredovanje dela kakor tudi na zahtevi, da se delavce začasni sezonskih zaposlitev, kakor n. pr. stavbinski, monopolski in drugi delavci, ki so z uredbo uvrščeni med sezonske delavce, izenači z ostalimi delavci glede pravice na redno podporo za čas brezposelnosti.

Za volitve obrat. zaupnikov glasujte in agitirajte v vseh obratih za kandidatno listo ZZD!

Naša glasovnica je zelena.

Naša borba - naša rast

Križe pri Trziču

V ponedeljek ob pol 7. uri smo imeli v našem lepem novem domu prvi sestanek Zveze združenih delavcev. Kljub neprilicnemu času za katerega smo sklicali sestanek za to uro, ker zastopnik centrale drugače ni imel časa, se je sestanka udeležilo lepo število mož in fantov.

Pazno smo poslušali govornikova izvajanja in z veseljem spoznali, da je ZZZ edina resna prava slovenska delavska organizacija. Nad starimi organizacijami smo že popolnoma obupali, ker so nas samo varale. Saj jim ni šlo za delavski stan, ampak le za par »delavskih« voditeljev. Iz ZZZ veje novo duh, v njej je doma pravo življenje, v njenem programu je utelešena miselnost in naše hotenje. Z njo se bomo borili zase in za stan.

Sklenili smo, da bomo v kratkem sklicali nov sestanek in na njem izbrali pripravljani odbor ter za našo faro ustanovili samostojno podružnico ZZZ. Do takrat bomo pridno na delu za obratne zaupnike ZZZ.

Bohinjska srednja vas

Za soboto dne 22. julija ob 8. uri zvečer sklicuje odbor naše krajevne organizacije ZZZ v občinski dvorani sestanek, katerega se naj vsi člani sigurno udeležijo, ker so na dnevnem redu volitve obratnih zaupnikov in naša udeležba na kongresu Kristusa Kralja. Pride zastopnik centrale.

Trzič

Trzič je izrazito delavsko mesto. Tega smo se vedno zavedali in strnjeni stali v enotni vrsti za delavske koristi in za krščanske temelje življenja. Z bridkostjo pa smo morali spoznati, da oni na vodstvu central starih strokovnih pokretov niso imeli smisla, za to, kar smo mi tako pošteno hoteli in za kar smo toliko žrtvovali. Tako smo bili razočarani, da so mnogi med nami že sklenili, da vsem centralam in vsem strokovnim pokretom za vedno obrnejo hrbet. Tako bi tudi bilo, da ni prišla med nas mlada, borbena, odkrita in pošena ZZZ, ter je s starim slepomišljenjem z delavstvom napravila konec. Iz vsega njenega dela in prizadevanj uvidimo jasno, da ona noče nam nekaj tujega vsiljevati, ampak, da hoče le to, da naše težnje pridejo do uveljavljanja, da zmagamo mi sami.

Pretečeni ponedeljek smo imeli prav lepo obiskan sestanek. Zastopnik centrale nam je na njem povedal marsikaj zanimivega o pokretu, o bivšem čudnem gospodarstvu združenih socialistov v Delavski zbornici in nam je pokazal tudi približen razvoj dogodkov za bližnjo bodočnost. Udeleženci sestanka so smer in delo ZZZ z veseljem odobraval. Sklenili smo zato, da jo bomo v njenem prizadevanju z vsemi močmi podprli in v Trziču zgradili njeno vzorno, močno in disciplinirano postojanko.

Uslužbenci E. C. Ž.

V petek zvečer smo imeli uslužbenci ljubljanske cestne železnice svoj redni sestanek. Približno 40 je nas prišlo, da se pogovorimo o našem krušnem vprašanju, kakor tudi, kako našo organizacijo podrobno razpresti in v njo vključiti vse, da bo borba za naše pravice močna in uspešna. Sestanek je vodil tov. Moder, o delu centrale je govoril tov. Pirih, ki je predvsem poudarjal važnost bodočih volitev obratnih zaupnikov, žigosal podlo neznačajnost dotičnih, ki v borbi za svoj kruh obletajo vse tete in strice, hinavsko služijo predvsem političnim organizacijam, toda ko ta svoja socialnočuteča srca izkažejo, da tak večni jokač dobi kruh, obrne hrbet in zopet hinavsko služi nasprotniku. Za take ljudi preostane le še pest in železna metla, ki jih naj pomeđe in vrže med izmečke. Organizacija bo storila vse, da takim ljudem poplača njih podlo početje.

Na tem sestanku se je sestavila ob sodelovanju vsega članstva lista obratnih zaupnikov z tov. Horjakom na čelu. Vsi člani bodo šli za to listo v neizprosni boj, da bo dobila organizacija priznanje, da je organično zrastle iz delavstva samega in ni bila diktirana od zgoraj. Pozivamo Vas, da vse dni do dne volitev pridno agitirate, pobijate nasprotno agitacijo, da bo naša zmaga čim častnejša.

Kranj — Stražišče

V nedeljo dne 16. t. m. smo prvič sklicali sestanek v Šmartinskem domu. Nekateri nasprotniki so nas zato prav pisano

gledali, ali se mi za to ne zmenimo. Vemo, da je pravica na naši strani in da mora zato ZZZ končno zmagati in pomeni z vsemi laži-strokovnimi pokreti. Tudi njihovega terorja se ne bojimo in gremo vedrega čela v boj, da organiziramo naše kranjsko delavstvo v ZZZ in mu potom nje priborimo boljše bodočnost, kar so ostali pokreti sicer le obljubljali, delavstvo pa z razrednobožno taktiko le nagnali in trpljenje.

Zastopnik centrale tov. Breznik nam je dal potrebne smernice za naše nadaljnje delo in nam jasno pokazal razliko med ZZZ in ostalimi pokreti, za kar je žel mnogo odobravanja. Sklenili smo, da čim prej ustanovimo v Stražišču pododbor kranjske podružnice ZZZ.

Jarše

Čeprav baje nič ne pomenimo, smo se zelenci drznili ustanoviti gradbeno združenje, katera naj bi prinesla delavcu možnost, da bo zlezal pod lastni krov.

Na sestanku, ki se je vršil v nedeljo 16. t. m. smo med drugim razpravljali tudi o delu in nalogah stavbne zadrage. Zastopnik centrale je med drugim tudi opisal težkoče Javne borze dela, obljubil pa, da bo opravilne zahteve delavstva centrala kakor tudi Delavska zbornica povsod podpirala, tako da bo naša zamisel in želja delavstva včlanjenega v naših vrstah prej ali slej uresničena.

Važno je, kdo bo delavstvo zastopal in to ne samo v obratu, ampak zdi se nam, da je velike važnosti kdo zastopa delavstvo v vsej javnosti, da ima delavstvo možnost prositi in dobiti to, kar nam po zakonu tudi pripada.

Obratni zaupniki, mi vemo da jih v podjetju naše tovarne ne bomo dobili veliko, ker imamo prav pri nas socialiste vseh barv, kateri znajo na poseben način demagoško uplirati na delavstvo in ker mi tega ne znamo, se bomo pač mogli zadovoljiti z enim obratnim zaupnikom. Ze danes pa povemo to, da bo koristil delavstvu naš obratni zaupnik več, kakor ostalih 6. JSZ, ki že leta in leta išče in brani pravice in pomaga našemu delavstvu, ni znala najti načina, kako bi se moglo priti do zgradbe stanovanjskih hiš, da bi delavec ne gledal stalno žalosten in obupan v svojo bodočnost.

Vse dobro misleče delavce posebno tiste, ki stremijo za tem, da bi si zgradili lastna stanovanja, naj pridejo v naše vrste, dokler je čas. Pomni naj vsakdo, da popoldan ni maše in tako tudi pod našo zeleno marelo ne bo zavetja, potlej ko boš tovariš delavec od socializma in marksizma popolnoma premražen.

Ročevje

ZZZ v Ročevju živahno napreduje. Začetek je bil težak in tudi sedaj se moramo boriti z nešteti ovirami.

In čudež se je zgodil! Tisti beli in rdeči, ki so že prej dolgo časa spali spanje pravičnega so nenadoma oživel. Kakšno mrtvilo je vladalo prej v Ročevju, se vidi že iz tega, da se »svobodne« organizacije niso zanimale za obratne zaupnike, za to — tako važno delavsko ustanovo.

Sedaj, ko je pa vstala ZZZ, je tudi v nasprotnem taboru postalo živahno kot v panju. A po toči zvoniti je prepozno! ZZZ se je ustanovila, raste in bo zmagala. To si zapomnite vsi tisti, ki mislite, da smete delati kakor se Vam ljubi.

Še nekaj smo opazili: Pred leti so rdečkarji napadali JSZ-arje kot »farske svinje« itd. sedaj sta si tisti, ki je zmerjal in tisti, ki je bil zmerjan, lepo podala roko.

Tisti, ki je psoval kandidira, tisti, ki je bil psovan pa bo volil!

To je značajnost! Volitve pa bodo obsojile njihove metode.

Tobačni delavci

V tobačni tovarni so se vršile dne 18. t. m. volitve obratnih zaupnikov. Vloženi sta bili dve kandidatni listi t. j. zelena in rdeča. Zelena je dobila 233 glasov (29 več kot lani) rdeča pa 317 (92 manj kot lani). Tako dobi lista ZZZ 4 mandate in ostane 5 glasov, rdeča pa 5 in enega z ostankom 32. glasov. S tem se vidi, da se je tudi v tobačni tovarni začela rušiti rdeča trdnjava.

Novoizvoljeni zaupniki ZZZ izrekamo vsemu delavstvu, ki nam je dalo s tem, da nas je volilo, svoje zaupanje, najlepšo zahvalo in mu kličemo:

ZVESTOBA ZA ZVESTOBO!
Hvale Maks, Rotar Ivan, Vrhovc Ernest, Sušnik Angela.

Ljubljana — Gradbeni

Pozivajo se vsi mlajši tovariši, da se v nedeljo zberejo ob pol 9. uri pred Delavsko zbornico radi sodelovanja ZZZ pri KKK. Vsi obratni zaupniki na posameznih stavbah naj v najkrajšem času pregledajo blagajniške izkaznice, da ne bi imeli zaostankov na članarini. Bliža se jesen in s tem doba brezposelnosti v gradbeni stroki. Organizacija mora imeti točen pregled članov, da ne bi iskali podpore člani, ki niso plačevali prispevkov.

Litija

V nedeljo 16. julija t. l. se je vršil pri nas delavski shod. Ker se je naša podružnica zopet oživila, se je tega shoda udeležilo lepo število delavstva. Centralo je zastopal naš tov. Kralj, ki je opisal, kako potrebna je delavska organizacija in potreba po njej posebno danes veliko bolj kakor kdaj prej. Ker ako je danes socialni položaj našega predilnega delavstva prilično dober, je lahko jutri slabši in takrat je za zboljšanje potrebna organizacija. Gradi čvrsto organizacijo v dobrih časih, da imaš močan oporni steber v slabih dneh! Delavstvo je vse to dobro razumelo in napravilo sklep, da ZZZ usidra med vsemi uslužbenci. Ker je delavstvo res uvidelo, kako potrebna je delavska organizacija ZZZ, je celo samo delavstvo apeliralo na vodstvo, da se naša podružnica usidra v vsa podjetja v Litiji in začne svoje koristno delo za dobrobit vsega delavskega stanu.

Delavstvo je enodušno obsodilo vse razširjevalce lažnih vesti o delovanju ZZZ v Del. zbornici in izreka svojo vdanost celotnemu vodstvu. Upamo, da bomo kmalu slišali na še večjem shodu poročila naših voditeljev o delu ZZZ med narodom.

Prebil Ivan, predsednik.

Ljutomer

Z ozirom na tabor v Kapeli 30. julija t. l., vabimo vse viničarje Ljutomerske okolice, da se ga po možnosti udeleže. Posebno naj se prijavijo vsi kolesarji. Odhod ob 5. uri zjutraj z godbo in zastavami izpred Viničarskega doma. Drugi udeleženci naj se poslužijo jutranjega vlaka ob 6. uri.

Člane Ljutomerske podružnice opozarjamo, da vsak teden pridejo po svoj časopis v pisarno. Časopis je zato, da ga čitamo in se izobražujemo, ne pa, da leži v pisarni. V bodoče bomo takim, ki bodo zanemarjali svoj delavski časopis, list ustavili.

Ljubljanski mestni delavci v ZZZ.

Kakor se vse delavstvo po vsej naši Sloveniji probuja in se pridružuje pravičnemu in poštenemu boju za zaščito svojih pravic, tako smo tudi ljubljanski mestni delavci prišli do zaključka, da je možna pravična ureditev delovnih pogojev sporazumno z mestnim poglavarstvom le potom organizacije, ki ne zasleduje razrednobožnih ciljev, temveč zastopa interese delavskega stanu kot član narodne skupnosti.

Na sestanku, ki se je vršil v ponedeljek zvečer v mali dvorani Delavske zbornice, nam je zastopnik centrale tov. Breznik prav nazorno obrazložil pomen strok. organizacije, volitev obratnih zaupnikov in naloge socialnih ustanov, predvsem Delavske zbornice, katere gospodarstvo in delovanje pod staro in novo upravo nam je jasno raztolmačil. Njegovim izvajanjem smo sledili z veliko pozornostjo in nato sklenili, da tudi mi mestni delavci v boju za resnico in pravico stanu nočemo biti zadnji. Izvolili smo si prip. odbor skupine mestnih delavcev ZZZ, ki bo šel na delo, da vse mestne delavce združi v močno in enotno ZZZD.

V sredo zvečer smo imeli mestni delavci drugi sestanek v mestni posvetovalnici, na katerega je prip. odbor predložil kandidatno listo ZZZ za volitve obratnih zaupnikov. Lista je bila soglasno sprejeta. Na sestanku je tudi govoril občinski svetnik in predsednik DZ tov. Kozamernik o delu mestne občine za svoje delavce, za kar je žel mnogo odobravanja.

Zastopnik centrale tov. Breznik, ki je na sestanku podal strokovno poročilo je sestanek zaključil s pozivom, naj grede tov. mestni delavci na delo, da organizirajo svoje tovariše v ZZZ in zastavijo vse svoje sile za zmago njene kandidatne liste pri volitvah obratnih zaupnikov — v korist mestnih delavcev samih in v čast slov. delavskega stanu.

Domače novice

TABOR DOLENJSKE MLADINE

V nedeljo je bil v Novem mestu mladinski tabor, katerega se je udeležilo čez 10.000 oseb in tudi štirje ministri. S temi tabori naša mladina dokazuje, kaj vse zmore žrtvovati za svoje ideale.

GASILSKE SLAVNOSTI V LAŠKEM

Naša slovenska gasilska armada, ki šteje preko 30.000, se je letos tudi razgibala in prireja slavnosti, ki so izraz samozavesti in discipline kot priprave za gasilski kongres, ki bo v avgustu v Ljubljani.

V Laškem je na gasilski slavnosti spregovoril tudi g. minister Franc Snaj, ki je žel za svoja jedrnata izvajanja viharno odobravanje.

60-LETNICA HRVATSKEGA VODITELJA

V nedeljo so v Zagrebu slovesno proslavili 60-letnico rojstva dr. Vladka Mačka. Na Maksimirju je imel zagrebški nadškof dr. Stepinac svečano službo božjo. Nato je dr. Maček na belem konju pregledal oddelek »Seljačke zaštite«. Potem je imel dr. Stepinac v prostorih Gospodarske sloge govor o vlogi Cerkev v življenju naroda. Opoldne je pred poslopjem defilirala velika množica ljudstva, zvečer pa so na igrišču priredili velik ognjemet.

HRVAŠKO VPRAŠANJE

Vsa pozornost politične javnosti je osredotočena na hrvaško vprašanje. Vse pričakuje poročil. Veliko važnost polaga politični krogi razgovorom, ki jih je imela nova trojka JRZ Cvetković - dr. Korošec - dr. Kulenović. Čeprav politični krogi ne razpolagajo s točnimi podatki in poročili o poteku in vsebini samih razgovorov z resničnimi predstavniki hrvaškega naroda, je vendar vse prepričano, da bo končna odločitev o rešitvi hrvaškega vprašanja padla v najkrajšem času. Kljub raznim poskusom, da bi se med srbskim ljudstvom napravilo nerazpoloženo proti sporazumu, se vendar povsod čuti globoka želja, da bi se našla čimprej taka rešitev hrvaškega vprašanja, ki bi bila koristna za vse, tako za Srbe, kakor za Hrvate in Slovence, da bi se tako dvignil ugled in moč države.

KID GRADI BLIZU BEOGRADA INDUSTRIJO ŽELEZNIH KONSTRUKCIJ

Kranjska industrijska družba gradi v Kneževcu pri Beogradu industrijo železnih konstrukcij. Zemeljska dela so se že začela in znašajo prve investije okoli 20 milijonov din.

OPOZICIJA IN SPORAZUM S HRVATI

Srbijanski opozicionalci še vedno ne morejo dr. Mačku oprostiti, da se je spustil s kom drugim v razgovore za rešitev hrvaškega vprašanja in da ni čakal raje nanje. Pri tem se je seveda dr. Maček tudi tokrat razlikoval od njih, da pri rešitvi hrvaškega vprašanja ne išče svojih strankarskih koristi, temveč splošno narodne, srbijski opozicionalci pa še danes zagovarjajo svoje staro stališče, da bi se pri reševanju hrvaškega vprašanja moralo pričeti najprej s sestavo skupne vlade vseh opozicionalcev. Zaradi tega jim ni po volji nova pospešena procedura. Dr. Mačka med sabo vedno napadajo ter mu očitajo grdo nehvaležnost za vse »usluge«, ki so mu jih napravili.

Zakon o življenju

VAŽNA ODREDBA ZA KMEČKE ZIDARJE IN TESARJE

Znano je, da v kmečkih vaseh ni na razpolago izučeni obrtniki — mojstrov za vse stroke. Taki šolani obrtniki se po navadi nahajajo le v mestih in večjih krajih. Posebno velja to za gradbene obrti (zidarje, tesarje).

V kmečkih krajih pa je povsod dobili ljudi, ki so bili svoje dni zaposleni kot delavci v eni ali drugi gradbeni stroki. Niso to mojstri-strokovnjaki, pač pa znajo dobro in poceni napraviti, kar se v kmečkem gospodarstvu potrebuje.

Zadnja leta so take podeželske kmečke gradbene obrtnike preganjali, ker niso mogli dobiti obrtne pravice vsled tega, ker niso imeli predpisane učne in pomočniške dobe ter mojstrskega izpita.

Lani pa je izšla ministrska uredba in letos (v Službenem listu z dne 21. junija, št. 49.) dopolnilna banova uredba, ki na podlagi člena 49. obrtnega zakona dopušča, da morejo vsi, ki so vsaj pet let bili zaposleni, četudi kot delavci, pri zidarskih ali tesarskih delih, dobiti obrtno pravico. Taka obrtna pravica se imenuje »m a n j š a zidarska oz. tesarska obrt« in se sme izvrševati samo v kmečkih krajih, ne pa v mestih. Kmečkim gospodarjem je z vpeljavo teh obrti zelo ustreženo.

Gradbeno delavstvo ZZZD v Ljubljani je razvilo svoj prapor

Med raznimi strokami delovnega ljudstva, tvori prav posebno vejo gradbeno delavstvo.

Gradbeni delavci! So to največji garači. Gradbeni delavci, delavci žuljavih rok, zagorelih obrazov. Delavci, ki kljubujejo vročini dneva, v vedni nevarnosti od jutra do večera. V nevarnosti in stavbenem odru, kjer je vsak vedno pripravljen v življenjski nevarnosti varovati sotovariša. V vedni nevarnosti, da se kaj ne zruši nanj, v vedni previdnosti, da česar ne zruši na sotovariša pod seboj. So kot plezalci v skalnatih stenah gorskih skladov, ne za šport in zabavo, ampak za vsakdanji kruh. Trd je kruh našega gradbenega delavstva, trdo prislužen, a kljub temu je naše gradbeno delavstvo na svoje delo in svoj kruh ponosno.

Gradbeni delavec! Gradi hiše, palače, mostove, spreminja tok potokom in rekam! Gradbeni delavec ustvarja, s ponosom ustvarja gospodarju in skupnosti v korist. S ponosom zre potem ne le gospodar, temveč še bolj gradbeni delavec izvršeno delo. Popolnoma nekaj svojstvenega je to delavstvo in to delavstvo tvori organizacijo našega gradbenega delavstva.

Kot je gradbeno delavstvo nekaj posebnega, tako je nekaj posebnega tudi nji-

hova stanovska organizacija. V nedeljo dne 16. t. m. je imela svoj praznik. Ob 4. uri popoldne je v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani razvila svoj prapor. Vroč julijske nedelje, ko je vsa Ljubljana šla na kopanje v okolico in je bilo mesto docela izpraznjeno, je gradbeno delavstvo ob zasedeni dvorani izvedlo svoj program proslave. Marsikdo bi želel več boljše in lepše! Toda kar je bilo je bilo izvedeno po delavstvu samem in tako tudi temu delavstvu v ponos. Predsednik organizacije gradbenega delavstva tov. Kralj France je otvoril to delavsko slovesnost. Pozdravil je kuma in kumico gospoda Matka in gospo Zoro Curkovo, zastopnika g. bana, načelnika Kosija, zastopnika župana g. Logarja in zastopnika Delavske zbornice tov. Gasarja.

Po pozdravu zastopnika centrale in podpredsednika Delavske zbornice je bil razvit prapor. Predsednik tov. Kralj ga je izročil zastavonoši, ki je prisegel, da bo prapor čuval z vsemi svojimi močmi. Botra ga. Zora Curkova je ob navzočnosti botra g. Matko Curka pripela na prapor krasen svilen trak ter pozvala delavstvo, naj se okrog svojega prapora složno združi. Skupina delavcev z belimi srajcami in zelenimi kravatami je v zboru deklamirala

pesem, ki jo je za to priliko napisal režiser tov. Bogomil Bitežnik.

Razvit je prapor, prapor naš simbol to naše je ideje, naj v vrste naše on poseje ljubezni, sloge zlati klas. Roka koščena, volja jeklena, ga tiščala bo.

Pevski zbor ZZZD je pod vodstvom tov. Zrimšek Jožeta zapel tri narodne pesmi.

Dramatična skupina ZZZD pa je izvedla dva prizora: Niko Kuret »Bog kliče«, in odlomek iz »Hlapca Jerneja« po Ivanu Cankarju. Tov. Dežman Leopold je recitiral Zupančičevo Kovaško, tov. Smrekar pa je zapel ob spremljanju klavirja tri pesmi. Kot zadnja točka program je bila živa slika.

Tovariši - delavci! Naš prapor je razvit, on nas bo spremljal na vseh naših potih, v dobrih in slabih časih. Simbolom upodobljenim na praporu ostanimo zvesti do konca, da bomo vredni spremena našega prapora tudi takrat, ko bo eden ali drugi izmed nas nastopil svojo zadnjo pot.

Tovariši! Naprej za praporom! Kdor še ni z nami, naj se nam pridruži. Bog živi! Gradbeni delavec.

Občni zbor oblačilne ZZZD v Celju

Po enoletnem delovanju je oblačilna skupina ZZZD v Celju dne 4. julija 1939 sklicala svoj letni občni zbor. Občni zbor je otvoril in vodil č. g. Gregor, ki se je po daljši odsotnosti pojavil v Celju. Že v prvih početkih delovanja ZZZD se je veliko udeleževal in mnogo deloval za dobrobit delavstva. Kako je ves živel z nami delavci je dokaz prav to, da je ta edini dan, ki ga je preživel v Celju žrtvoval za naš občni zbor. Z uspehom je odgovarjal na vsa vprašanja, ki jih je delavstvo zadajalo odboru. Otvoritvi so sledila poročila, v katerih je odbor podal javnosti obračun svojega strokovnega dela. Številke iz poročila nam govore dovolj jasno o požrtvovalnem delu ZZZD. Da povdarimo na tem mestu uspeh intervencij, katerih je bilo od 43 izvršenih, 40 uspešnih. Poročilom so sledile volitve novega odbora. Predložena kandidatna lista je bila soglasno sprejeta. V novi odbor so bili izvoljeni sledeči: Kranjc Franjo, Arnshek Nežka, Žvar Anica, Erjavec Marija, Jazbez Ivan, Recko Julči, Vodenik Mici, Mulej Marica. Člani odbora so sprejeli vsak svojo funkcijo in obljubili, da bodo z združenimi močmi delali za dobrobit slovenskega katoliškega delavstva. O organizaciji sami, o njenem delu, o vseh naših težnjah pa nam je spregovoril toplo besedo tovariš Rozman iz Maribora. Govoril je iz prakse svojega življenja in delovanja med delavstvom. Podčrtal nam je nekaj važnih smernic za uspešno delovanje članstva. Iz vsega razvidimo, da bo treba mnogo truda in žrtev,

Maribor

V nedeljo se je vršil v dvorani Zadržne gospodarske banke okrožni sestanek delavcev. Obisk je bil kar dovoljen. Sestanka se je udeležil tudi poslanec in mariborski župan Žebot, ki je zborovalce lepo pozdravil in jim spregovoril nekaj vzpodbudnih besedi za organizacijo slovenskih delavcev, ki je edina, ki kaj more slovenskemu delavstvu pomagati, Zveza združenih delavcev. Za njim je govoril okrožni tajnik Mastinšek o pomenu in namenu strokovnih organizacij. Predavanje je bilo kleno sestavljeno in so udeleženci sestanka bogato nagradili predavatelja. Nato pa je govoril zatopnik centrale Zveze združenih delavcev tov. Langus, ki je v njemu lastnih navdušenih besedah govoril o ZZZD in pobijal očitke, ki jih znašajo nasprotniki. S svojim občestvenim programom bo ZZZD prinesla novo idejo v človeško družbo in bo v zvezi z Jugorasom in HRS nositeljica strokovnega gibanja pri nas. Furjan Štefan je v priprostitih besedah, pa jasno in razumljivo pokazal dolžnosti obratnih zaupnikov in v živahnih besedah pozval vse navzoče, da volijo pri volitvah obratnih zaupnikov le naše kandidate. Razporeženje delavcev po sestanku je bilo navdušeno in to navdušenje je govorilo pri volitvah.

Na splošno je pri nas življenje radi volitev delavskih zaupnikov živahno. Pričakujemo, da se bomo dobro odrezali. Sicer se pa nočemo hvaliti naprej, rezultati bodo sami dovolj zgovorno govorili. Nasprotniki, ki so se združili vsi proti nam ne glede na druge difference, ki jih ločijo, če te difference sploh v resnici obstoje, bodo pa videli, da nas ni strah. Ne bodo propadli kar vsi naenkrat, na pohodu smo pa mi, kar bodo s časom prav krepko občutili.

da sebo započeto delo nadaljevalo v korist našemu delavstvu.

11. julija so bile z razglasom razglašene volitve obratnih zaupnikov za podjetje Steirmecki. Vršile so se 15. julija ob 17.15 v dvorani društvenega doma, Samostanska 4. Predlagana je bila ena kandidatna lista ZZZD, katera je bila soglasno sprejeta. Volitvam je prisostvoval zastopnik centrale ZZZD str. tajnik tov. Rozman Peter iz Maribora.

Odbor in članstvo izrekata tem potom iskreno zahvalo najprej č. g. Gregorju,

Še enkrat:

Raj je svobodna strokovna organizacija?

Po »Slovincu« prinašamo sledeč zanimivi članek:

Ker je »Delavska politika«, glasilo framaonske jugoslovanske socialne demokracije, neprestano napadala katoliško slovensko delavsko organizacijo, češ, da je nesvobodna, je »Slovenec« vprašal, po kakšnem kriteriju »Delavska politika« imenuje ene delavske organizacije svobodne, druge pa nesvobodne. »Delavska politika« od 11. julija odgovarja, da so svobodne organizacije vse tiste, »ki priznavajo načelo razrednega boja in žive iz lastnih sredstev ter neodvisno od katerekoli politične stranke ali delavstvu tujih vplivov«. Mi smo marksističnemu glasilu za to opredelile zelo hvaležni, ker nam je zdaj mogoče s popolno gotovostjo razpoznati svobodne delavske organizacije od nesvobodnih. Če na primer pogledamo delavske organizacije jugoslovanske framaonske socialne demokracije, vidimo, da so vseskozi odvisne od marksistične internacionale, ki je politična strankarska tvorba, ki nima z delavskimi strokovnimi interesi prav nobene zveze, ampak je vseskozi odvisna od brezbožnega marksističnega svetovnega nazora in ji služi delav-

stvo samo za pripravo za dosego tega cilja. Kar se tiče jugoslovanskega marksizma, nima prav ničesar samosvojega, ampak je vseskozi udinjan internacionalnemu vodstvu marksizma, ki je popolnoma v judovskih rokah, ki želijo človeško družbo razkristjaniti. Kar pa se tiče načela razrednega boja, tudi ni nobeno delavsko strokovno načelo, ampak mu je bilo vsiljeno kot dogma marksizma, ki hoče delavstvo popolnoma upreči v borbo ne za osvobojenje delavstva, ampak za njegovo zaslužnjeje marksistični družbi, v kateri bi vladali ateistični diktatorji. To je prav za prav družba, ki je cilj framaonstva, kateremu je delavstvo le sredstvo za cilj popolnoma ateistične in materialistične družbe, v kateri bo socialistični delavec garal za brezbožno elito.

Vse navedene naše dobrotnike in prijatelje prosimo v imenu slovenskega katoliškega delavstva, da nam v teh težkih časih ohranijo blagohotno pomoč.

Jasno je torej, da tudi v Jugoslaviji socialistične strokovne organizacije niso nobene svobodne delavske organizacije, v katerih bi prišla do izraza svobodna volja našega delavca, ampak da so to mednarodnemu brezbožstvu udinjana društva, ki plešejo po taktirki raznih rdečih političnih internacional.

Glasovanje, glasovnice in glasovi!

Vrše se volitve obratnih zaupnikov. Za mizo sedi volilni »odbor« zraven predstavniki list. Po tri in tri delavce pokličejo v volilni prostor, kjer dobijo glasovnice in kuverto, ter odidejo zaporedoma v zato določen prostor.

Nekateri opravijo hitro, drugi počasneje. Vsi pa pridejo nazaj k volilni komisiji, rdeči in prepali in marsikomu se trese roka, ko vrže kuverto v zabojček.

Biti mora seveda malo prepira med volilnim odborom, kjer hoče eden glasovanje izvesti tako drugi tako. Eden bere navodila, toda nihče ga ne posluša, ampak vsak trdi svoje.

V tem hitro mine čas, ko je treba prešteti glasove. Pri vratih volilnega prostora se naberejo delavci, ki eden čez drugega stremijo v predsednika, ki odpira kuverto. To je važen posel, zato bi vsi radi sodelovali. Vsak sega po kuvertah, da bi čimpreje videl, kdo bo zmagal in kdo pogorel. Prva glasovnica je bela, druga zopet bela in tretja zopet bela. Pa se prikaže zelena glasovnica, poleg lepo pretrgana bela.

Kuverta za kuverto se odpira pri eni in drugi napeto stremijo predsedniku v roke. Nekaj se opazi takoj: V kuvertah, kjer so cele zelene glasovnice, je priložena lepo pretrgana bela. Tam pa kjer je cela bela, je zelena na drobno raztrgana, tako da jo predsednik kar strese iz kuverte. Seveda glasovnica, tudi če je še tako drobno raztrgana, ne da belim niti enega glasu več. Toda vsak ima svoje veselje, beli pa s tem, da trgajo in cefrajo zelene glasovnice, kakor koze travo. Vsi že vedo, kakšen bo približno izid glasovanja. Vsaj so že preje točno preračunali, koliko imajo svojih eni in drugi. Toda sreča je opoteča, ni jih malo, ki se v svojih računih zmotijo, toda prijetno presenečen ni nihče. Vsaki je izmel manj glasov, kot je pričakoval.

Ko so vse glasovnice lepo zložene na dva kupa, se prične štetje. Marsikdo bi takrat najraje videl, da bi vse glasovnice veter odpihal. Toda vrata so zaprta in vetra noče biti. Predsednik volilnega odbora šteje na glas. Enim in drugim je po-

BELEŽKE

Dvoje pisem

PISMO ČLANA JSZ.

Po listu »Na mejah« prinašamo sledeče pismo:

B. B. (Boh. Bistrica op. ur.) 28. VI. 39.

Dragi Janez!

»Zvedel sem, da se želiš izučiti obrti ključavničarja ali mehanika. Govoril sem o tej stvari tudi z očetom. Zvedel sem tudi, da si hodil tudi okrog farjev in ZZZD. Pa ne vem kako bo kaj s temi. Jaz na tvojem mestu ne bi imel veliko upanja do teh. Če boš še dolgo hodil okrog takih, boš nazadnje res postal velik hlapec.

Torej poslušaj me:

Naša stranka bi ti v tej stvari lahko pomagala, ter ti dobila mesto. Zahtevali bi samo neke pogoje. In da ti jih kar navedem, ti-le so: Prvo in glavno, da se odpoveš stranki, v kateri si sedaj ter pristopiš k nam, drugič, da se boš skupno z nami boril za naše ideje, naše interese in za lepšo bodočnost naše mladine. Torej, če te je volja, pridi v nedeljo popoldne ob 4. uri domov, da bi se nadrobno in natančno porazgovorili.

Še enkrat ti rečem, če hočeš kaj postati, da boš res človek, ki nekaj zna, ne pa en ubog hlapec, se obrni k nam in mi ti bomo pomagali.

S spoštovanjem te pozdravlja član JSZ. To pismo je prejel neki mladec fantovskega odseka v Bohinjski Bistrici. Ker je že samo po sebi dovolj jasno in razloženo, ga objavljamo brez posebnega komentarja.

Tudi mi brez komentarja.

PISMO ČLANICE ZZZD.

Odlomki deklishega pisma našemu uredniku.

Jesenice, dne 28. VI. 1939

Prečastiti gospod!

Oprostite, če se nepoklicana oglašam. Zelo si želim, da bi prišla v druge razmere, ker težka je pot tovarniške delavke. Koliko je tu trnja skritega, ve le tisti, ki sam skusi.

Vem, da Vas bo veselilo, če Vam povem, da je bila na letošnjem tovarniškem izletu (obratni g. Schüler) tudi sv. maša. Par deklet nas je izjavilo, da v nasprotnem slučaju ne gremo. Sv. maše se je udeležilo nad polovico izletnikov in celo moški, ki že dolgo niso videli cerkve znotraj, so peli z nami. Bili smo v dolinici Tamar v Planici.

Pri takih skupnih izletih se veliko pridobi z dobrim zgledom, ker tudi zagrizeni nasprotniki spoštujejo cele značaje. To opažam dan za dnem v tovarni. Naši ljudje, kateri z onimi vred preklinjajo in kvantajo nam s tem mnogo škodujejo. So pa tudi taki, ki se ne boje morebitnega zbadanja in pogumno hodijo svojo pot. Z svetlim zgledom in prijazno besedo se premaga sovražnika in polagoma se zbudi v njem tiho spoštovanje.

Oprostite, da Vam to pišem, mislim namreč, da ni nikdar dovolj povdarjeno v katoliškem delavskem časopisju, da naj bodo naši delavci celi značaji, možje, fantje na mestu.

Še enkrat Vas prosim oproščenja in Vas pozdravlja NN.

Boga ne marajo

V »Induplati« sta menda samo dve organizaciji in sicer JSZ in ZZZD.

Naša skupina ZZZD je pred tovarno nabila svoj oglas, ki konča s pozdravom: Bog živi!

Našla se je roka, ki je na oglasu prečrtala besedo: Bog.

šteno vroče. Kaj le bo, ali bode toliko glasov, kot se je pričakovalo, ali ne?»

Glasovi so prešteti, vsi so si na jasnem, kako so volitve izpadle. Eden se praska za ušesi, drugi po bradi, »večina« nekam prezirljivo gleda na manjšino, toda zaenkrat še milostno molči. Saj bode še časa več kot dovolj, da se nasprotni obdela na prvem sestanku, in se izkritizira, kolikor se le da.

Predsednik določi čas seje novega zaupniškega zbora, nakar volilna komisija dostojanstveno odide in pusti za seboj kupček pepela, sežgane glasovnice, nekaterim v veselje, drugim v opomin.

Pred vrati že čakajo pristaši ene in druge strani in sprašujejo za podrobnosti, kako so volitve potekle. Eni ugibajo, kateri so jih pustili na cedilu v borbi proti nasprotnikom.

To je pač za letos, tisti ki dalje vidijo, pa se sprašujejo, kako bode drugo leto, kajti takrat bodo spet volitve!